

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 35.

V Ljubljani, dne 28. julija 1911.

Leto VI.

Ljubljana, 26. julija 1911.

Jugoslovanska Strokovna Zveza po veliki manifestaciji slovenskega krščansko-socialnega delavstva za delavsko starostno zavarovanje ni počivala, marveč dela krepko in odločno naprej, da združi v mogočno strokovno armado slovensko delavstvo. Slovensko krščansko-socialno delavstvo je manifestiralo za svoje pravo prav povsod: na Koroškem, na Primorskem, na Štajerskem in na Kranjskem.

Zdaj izpopolnjuje Jugoslovanska Strokovna Zveza svojo organizacijo. Minulo nedeljo je ustanovila v Ljubljani strokoven oddelek tekstilnega delavstva v Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Nas le veseli, ker se je ravno tisto tekstilno delavstvo, ki je prvo na Slovenskem se oklenilo Jugoslovanske Strokovne Zveze, da je bilo mogoče misliti na strokovni oddelek, ki bo samoupravno v vsakem oziru upravljal posle slovenskega, v našem taboru organiziranega tekstilnega delavstva. Prepričani smo, da se smotrenemu delu J. S. Z. posreči kmalu strokovno združiti v svojem okrilju vse slovensko tekstilno delavstvo.

Minulo nedeljo se je ustanovila tudi nova skupina J. S. Z. v Šmartnem pri Kranju. Stražišče, Gora pri Bitnju tja doli do Škofje Loke so kraji, kjer že procvita domače delo. V Kranju samem in v Škofji Loki je pa tudi veliko delavcev, ki se bodo morali strokovno organizirati. V Šmartnem pri Kranju se je v nedeljo led prebil. Govoril je na shodu dr. Krek. Čujemo, da so bili delavci in delavke zelo zavzeti za strokovno organizacijo, znak, da se združi tudi tu zdaj še stanovsko nezdruženo delavstvo.

Naša stvar napreduje. Veselo znamenje!

× × ×

Poslanci S. L. S. so glede na delavske zadeve stavili na vlado sledeči interpelaciji.

Interpelacija na ministrskega predsednika se glasi:

Janko Jankovič:

Prepozno.

Črtica.

Zazvonilo je mrliču. Tako milo in otožno je pel mrtvaški zvon v visokih linah trške cerkve, da se ti je storilo pri srcu težko, kot bi brenkal žalosten pevec na harfo in ti vzbujal v duši nesoglasje.

Doktor Koren je sedel pri mizi in si podpiral utrujeno glavo. Nekaj melanholičnega je ležalo v potezah na obrazu, globoka bôl je ležala v njegovem srcu.

Iz sosednje sobe so mu udarjali na uho glasovi klavirja. Burni so bili, izvabljeni s strastjo. Disharmonično so doneli med mrtvaške zvoke klenkajočega zvona. Kako nasprotje je vladalo med njimi in skromno, enakomerno pesmijo, ki se je glasilo tužno kot popevka ob slovesu!

Večer je plaval nad zemljo zastrt v siv pajčolan. Izza gorâ se je dvigal mesec in opazoval svoj blede obraz v prozorni gladini široke reke, ki je valila v vijugasti črti med nizkimi brezami, krivimi vrhami in ponosnimi jagnedi svoje valove dalje. Zaganjali so se ob bregove, izpulili ondi vlažno prst, morda tudi par resnatih bilk, izprožili droben kamenček, da se je potopil na dno, pa so jadrali dalje. Po sredi se se pa zgrinjali

Napad industrijskega sveta.

Vsled sklepa »Zveze industrijev v Avstriji« in vsled korakov te zveze pri gosp. ministrskem predsedniku zaradi socialnega zavarovanja je delavstvo zelo razburjeno, ker se boji, da se namerava zavarovanje za starost in onemoglost zavlačevati in poslabšati. Starostno in onemoglostno zavarovanje je vsled gospodarskega razvoja postalo vprašanje prve vrste. Vsled tega bi pomnilo vsako zavlačevanje oškodovanje delavskih slojev.

Podpisani vprašajo:

Ali hoče gospod ministrski predsednik delati na to, da se predloga za starostno in onemoglostno zavarovanje brez odlašanja predloži državnemu zboru?

Postava o bratovskih skladnicah.

Vlada se pozivlje, da se preosnuje postava o bratovskih skladnicah in da naj se dotični predlog nujno predloži zbornici.

Z lastnimi močmi.

Katoliško izobraževalno društvo pri D. M. v Polju vabi k slavnosti blagoslovljenja novega »Ljudskega doma« v nedeljo dne 30. julija 1911. Spored: I. Dopoldne ob 9. uri sprejem slavnih društev, Orlov in ostalih drugih gostov pred »Ljudskim domom«. II. Ob tričetrt na deset dopoldne odkorakajo slavna društva, »Bogomila« in Orli z zastavami in vsi zbrani gostje s slavno domačo orlovsko godbo na čelu v župno cerkev, kjer bo ob deseti uri sveta maša in govori preč, gospod državni in deželni poslanec dr. Jan. Ev. Krek. III. Po cerkvenem opravi obhod sl. društev, »Bogomile«, »Orlov« in drugih z zastavami in godbo na čelu proti Gornjemu Kašlju, skozi Vevče in nazaj v »Ljudski dom«, kjer bode: a) govor drž. in dež. poslanca preč. g. dr. Jan. Ev. Kreka; b) blagoslovljenje »Ljudskega doma«; c) godba, petje. IV. Po končani dopoldanski slavnosti

in lesketali v luninem soju. Veter je zavel čez polje, ki je ležalo pusto in prazno. Jesen je bila in neprijetno ti je bilo, če si pogledal po njivah in travnikih. Listje je padalo z drevja in se kopičilo v zavetiščih, kamor ga je nanesla burja. Zapihala je prek poljan in stresala grmičevje. Zašumelo je šibje na jagnedih, sklanjale so breze svoje vrhove, in vrbe so se pripogibale nad vodo in dotikale njene gladine. Kpice koruznih snopov so stale na polju kot gruče vojakov in metale čudne sence na osamljene lehe. Žalostno se je glasila v to jesensko naravo otožna pesem mrtvaškega zvona.

Doktor Koren je vstal in nemirno stopal gorindol po sobi.

»Prepozno! Bog ji daj mir in pokoj!«

Zadoneli so mu še burnejši glasovi na uho iz sosednje sobe. Njegovo srce so pretresali neprijetni občutki. Tam v zvoniku se glasi kot bi svaril angel miru človeštvo, da pride dan, ko pojde sleherni od tod, tam se čuje pesem odpovedi, opomina, pokore, tu mu done na uho strastni akordi, polni življenja, hrepenenja po ljubezni.

Začelo je zvoniti z vsemi tremi. Zopet so mu dušo spreletali otožni glasovi. V sosednji sobi je donel klavir še vedno burno.

»Tega ne strpim,« je jezno kriknul.

Pritisnil je za kljuko in stopil v sobo svoje soproje.

obed v odkazanih gostilnah. Vsa sl. društva in posamezniki, ki se žele udeležiti obeda, naj se zanesljivo prijavijo Katol. slov. izobraževalnemu društvu pri D. M. v Polju do 26. t. m. V. Ob 1/3. uri popoldne v župni cerkvi litanije z blagoslovom. VI. Po litanijah na vrtu »Ljudskega doma«: velika ljudska veselica. Koncert sl. domače orlovske godbe. Petje domačega zbora in drugih pevskih zborov. Na veseličnem prostoru bodo postavljeni razni paviljoni. Srečolov, šaljiva pošta in enako. Zvečer umetalni ogenj. — Vstopnina k veselici za osebo 30 vinarjev. Orli v kroju vstopnine prosti. — K tej slavnosti vljudno vabi vsa sl. bratrska društva z zastavami, vrle »Orle« in vse prijatelje slov. krščansko-socialne organizacije odbor. (Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.)

Tobačno delavstvo.

Za stare penzioniste je vposlalo načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v smislu sklepa svoje skupine glavnemu ravnateljstvu spomenico, ki izjavi: »Po določilih provizijskih predpisov za tobačno delavstvo se vpokojeno delavstvo preišče zdravniško vsako leto. V Ljubljani preiskuje vpokojeno delavstvo neki dr. Pregelj. Ob letošnji preiskavi je pa proglasil kot za delo sposobne brez natančnejše zdravniške preiskave take delavke, ki so jih izpoznali drugi zdravniki pri naknadni preiskavi kot nesposobne za tvorniško delo. Določilo, da se morajo vpokojeni tob. delavci in delavke vsako leto preiskati, žali osobito čut srmežljivosti delavk in je naknadni preisk nepotreben, ker so itak predpisi o vpokojitvi zelo strogi. Preiskava po netvorniškem zdravniku pa nalaga veliko breme državnemu erarju in ni zanesljiva, ker zdravstvenega stanja tobačnega delavstva nihče tako dobro ne pozna, kakor ga poznajo tvorniški zdravniki.

»Marta, nehaj vendar! Ali ne čuješ, da zvoní mrliču?«

»Ne moti me pri klavirju! Sicer sva se pa zgovorila, saj veš. Jaz se ne brigam zate, ti me pusti pri miru! Tako je najbolje za naju.«

»Nehaj, pravim, Marta!«

»Ivan, ni dolgo, kar si tako pobožen. Kdo pa je umrl, če smem vedeti. Menda vendar ne Grozdnikova Ančika, kaj?«

Vstala je in mu jezno in zmagonosno gledala v prebledeli obraz. Strast, sovraštvo, groza in jeza so valovali v njem. Zatrekle so mu žile na obrazu, stisnila se mu je pest. Tedaj so udarili močnejše glasovi zvonov na uho.

»Marta, prosim te, ne igray več!«

Odhajal je počasi v svojo sobo.

»Comme ou fait sou lit ou se couche, mon cher.«

V svoji sobi se je zgrudil na zofo, zaril obraz med dlani in pridušene solze so mu kipele iz oči.

»Kako sem nesrečen!«

Čez kratek čas se je umiril, a v duši mu je plulo. In v spomin mu je stopilo toliko trenutkov, veselih in žalostnih.

»Prepozno! Zakaj sem jo zapustil?«

Grozdnikova Ančika je zbolela pred mesecem dni na porodu. Vsi so upali, da

Prosimo: I. V predpisih glede na vpokojitev tobačnega delavstva naj se črta določilo, da se mora vpokojeno tobačno delavstvo vsako leto preiskati. II. Odpade naj preisk tobačnega delavstva po zunanjih zdravnikih, in sicer zato, da se izogne nepotrebnih honorarjev tobačni erar. Načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze« je odposlalo spomenico na glavno ravnateljstvo po načelniku S. L. S., dr. Ivanu Šusteršiču.

Pritožba. Načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze« je glede na znižanje plače trem delavcem vložilo po načelniku S. L. S., dr. Ivanu Šusteršiču na glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije sledečo pritožbo: Ko so se uredile po novem načinu plače tobačnemu delavstvu, je glavno ravnateljstvo izjavilo, da se radi preosnove plač ne sme oškodovati noben delavec. Naši člani J. D., M. G. in J. V. so bili po preosnovi plač izdatno oškodovani. Pred preosnovo so zaslužili tedensko približno po 30 kron. Zdaj po preosnovi pa zasluži ta skupina, samo stari delavci, plačo od 28 K 34 vin. do 28 K 71 vin. tedensko. Po stari plači je bila tej skupini plača tako-le odmerjena:

a) Za zavijanje v kartone po 10 komadov Egypt. po 25 in Nil po 100 in po 20 komadov, za 1000 komadov stara plača 3 K 33 vin., sedanja plača po preosnovi 3 K 3 v.; b) vse ostale vrste za 1000 komadov po stari plači 1 K 62 vin., sedanja plača 1 K 42 vin. Prosi se tej skupini plače tako urediti, da nasproti stari plači ne bodo oškodovani.

Pasji dnevi. Vse zaman! Kolikorat smo že pisali, prosili, grajali, da se v naši tvornici premalo skrbi za zračenje. Osobito zdaj ob pasjih dnevih je naša tvornica pravi pek. Naš erar in ravnatelj Pross sicer hočejo veliko dela od nas, mesto da bi nam plače izboljšali, nam jih še kratijo, a da bi skrbel Pross tudi za zračenje, čemu naj to zahtevamo, saj znamo, da njemu v pisarni ni vroče in če mu je, saj gre lahko v park inšpicirati, kako da se vozi blago iz in v tvornico. Za nas delavke in delavce je seveda drugače. Mi moramo delati v tej strašni peklenjski vročini, ne da bi se skrbelo za zadostno zračenje. Sicer se škropi, a to je vse premalo, ker ravnatelj Pross preveč varčuje celo pri škropljenju, ker mu njegov zaupnik K. vedno pripoveduje, da bo ljubljanska tobačna tvornica falirala, če bi se preveč škropilo. Tega seveda tvorniško ravnateljstvo, ki pozna zgolj paragrafe, prav nič pa zdravstvenih potreb delavstva, ne zna, da varčevanje na nepravem mestu povzroča veliko gorja in boleznih med tobačnim delavstvom in da so ravno zato tako veliki izdatki v tvorniški bolniški blagajni, ker v taki vročini zvezani z groznim smradom, mora zboleli najbolj zdrava delavka. Mlade, rdečelične delavke pridejo v tvornico. A znak zdravja, rdečica, ti kmalu izgine z lic tobačnih delavk in se umakne nezdravi blehosti. Tega seveda ravnatelj ne vidi, ker mora študirati, če je paragraf skrivljen ali ne. Ampak mi odločno zahtevamo, da se vsaj zdaj ob pasjih dneh bolj skrbi za naše zdravje, kot se skrbi od tiste visoke osebe, ki vedno pravi »Mir ist alles eins. Njemu je že lahko vse «Alles eins», nam delavcem pa ne, ker trpi radi te strašne vročine po krivdi tvornice, ki ne

ozdravi in Koren sam je gojil to upanje. Ali ni se mu izpolnilo. Zastavil je vse svoje moči, da bi jo rešil. Toda zastoj. Bila je že davno bolna. V duši ji je bilo hudo. Za to bolezen pa ni vedel drugi kot ona in še nekdo drugi, ki je pa ne bi mogel ozdraviti. Bledela je počasi in vidno ginila. Mož ni znal ravnati z njo previdno, tudi se ni brigal mnogo zanjo, pri trgovini je bilo obilo dela. In tako je umirala že davno, ko še nihče ni vedel. Sušica ji je odvijala brzo nit življenja.

»In vsega sem kriv pravzaprav jaz. Čemu sem jo zapustil? Tako skromna je bila in dobra. Srečen bi bil z njo. Tako pa ...«

Težko mu je bilo v duši. V sosednji sobi so zapeli iznova burni akordi in se mešali z otožnimi glasovi zvonov. Doktor Koren je pa mislil na svojo srečo, ki mu je cvetela v oni pomladi pred dvema letoma. Takrat je bilo tako prijetno, ker je bila Vesna, zdaj je puste in dolgočasno in srce je nesrečno, ker je jesen in je izginila harmonija in veselje.

»Ljubil sem jo in zatajil, sam sebi sem jo zatajil. In ona me je tako ljubila. Kot vinska trta po dobro urejenem latniku se je ovijala ona okrog mene. Toliko mi je dala sreče in zadovoljnosti kot nobeno bitje na svetu.« (Konec prihodnjič.)

skrbi za zadostne zračilne priprave, naše najdragocenejše blago: zdravje.

Zvišanje cen tobačnim izdelkom in avstrijska tobačna režija. Avstrijska tobačna režija je utemeljevala povišanje cen tobačnim izdelkom tudi s tem, češ da so se povišale cene tobačnim izdelkom. Če se oziramo na cene tobaka leta 1909 in 1910 na Borneu, Sumatri in Javi, se prepričamo, da se ravno tu cene tobaka niso zvišale. Dejstvo je pa, da je tobačna uprava nabavljala ravno ta tobak po napačnem načinu nakupa po zelo visokih cenah. Povsod se gleda na to, da se dobavi blago naravnost in da se kolikor mogoče izločijo prekupci, a tobačna uprava se je vedno posluževala prekupcev, ki so zelo živžali cene, ker so znali, da mora naša tobačna uprava kupiti tobak za vsako ceno. Po zaslugi krščanske socialne stranke, se je pričelo blago nakupovati naravnost in tobačna uprava je privarčevala zato milijone. Nizozemski trgovci delajo sedaj zopet z vso silo na to, da bi avstrijski tobačni erar nakupoval blago pri nizozemskih prekupcih. Boje se, da jim trgovine nevešči glavni ravnatelj Scheichstuel naseđe in to tembolj, ker je sedanji finančni minister Mayer učenjak, ki se ne zanima za to, kaj da dela glavno ravnateljstvo tobačne režije.

Krvoses kapitalizem.

Iz litijske predilnice. Resna beseda našim mojstrom in nadzornikom: Vsi ste organizirani v svojem »Werkmeister Vereinu« in sami se hvalite, da vam je društvo v veliko korist. Mi delavci vam nič ne zavidamo, nasprotno, privoščimo vam vsak uspeh, ki ga dosežete v društvu. Toda prosimo vas, pomislite, da kar je vam ljubo, je tudi nam drago. Tudi mi delavci smo ljudje, in še veliki siromaki, kar vi niste. Če je vam organizacija potrebna, je tembolj nam. Čemu nam ne privoščite tega? Ali ni to žalostno od vas, ki tudi niste mojstri prišli na svet, ampak ste bili prav taki delavci, kot smo mi, in zdaj ko se vam malo boljši kruh reže kot nam, pa nam ne privoščite še črnega? Vprašamo vas, vi kot organizirani in omikani ljudje, ali tako umevate delavsko svobodo in delavsko čast, da je v vaših očeh delavec brezpraven človek, živ stroj? Delavec še misli ne sme nič, tem manj še kaj govoriti? Ali spada to v vaš delokrog, da na gotove delavce pazite kot vrag na grešne duše in če se eden teh le mimogrede pozdravi s sotrpinom, ste že pri dotičnem in ga na vso silo izprašujete kaj je rekel in kaj je rekla? In tako vohunite dan za dnem, kar pa zveste, pa vse povečano poveste hitro ravnatelju. Pa to ne le v tovarni, še celo zunaj tovarne poizvedujete, kaj je ta ali oni počel v prostem času, kje je bil, s kom je govoril itd. In ravnatelj, ki se organizacije boji, kot vrag križa, na vaše besede hoče s tovarne zapoditi vse, kar diši po organizaciji. Kako je to smešno in žalostno obenem. Morali bi vedeti, da s posamezno osebo se organizacija ne ubije; bolj ko nas tlačite, bolj se za vedamo, bolj bomo skupaj držali. Že zdaj nas je veliko organiziranih in ni daleč čas, ko bo večina delavstva v Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Ne vemo, čemu se bojite naše organizacije? Saj to ni nobeno bojno društvo; kakor vsi stanovi, tako se tudi delavci združujemo v svojih strokovnih organizacijah; to je tok časa, temu toku ne bo nihče jez delal. Čemu pa tovarna dela nove moderne delavske hiše? Zato ker to zahteva čas in ker je tovarni na tem, da tovarna dobi stalno delavstvo. Prepričani pa bodite, da stalno delavstvo bo le takrat, kadar bo organizirano. Dokler bo pa namesto upoštevanja organizacije, boj proti, vam delavske hiše ne bodo ljudi navezale na tovarno. Največji škodljivci tovarne so tisti, ki iz sovražstva do organizacije podijo najboljše moči s tovarne. Zgled nam je Schwarz, ki je tudi dobre moči podil iz tovarne, nazadnje je moral pa še sam iti. Pazite, tudi vi ste na tem potu. Tovarišem pa priporočamo, naj bodo previdni in ne preveč zaupljivi, kar se godi zunaj tovarne gospode nič ne briga, molčite in storite svojo dolžnost.

Med brati in sestrami.

Izjava. Ker se me dolži o nečednih delavnih manipulacijah vplačane članarine udov »Prometne Zveze« plačilnice Dobrava, imenujem dotične javno nesramne lažnike,

obrekljivce in tatove dobrega imena. S tem dam dotičnim priložnost, da me tožijo pri sodnji in mi tiste pregreške dokažejo, ker jaz ne bom tožil, ker bi znal v nevarnost priti, da bi jaz kot tožitelj, mogel mesto dotičnih sodnijske stroške plačati, izjavljam pa, da ako se zato v ta namen potrebna vsota zloži od dotičnih skupaj in se pri kakšnem gotovem človeku deponira, sem pripravljen tudi tožiti dotične. Imam čisto in mirno vest v tem oziru. — Blejska Dobrava, 26. julija 1911. — Ivan Pečar, čuvaj državne železnice na postaji Dobrava proga Št. Vid — Jesenice—Gorica—Trst.

Iz Goričan. Dobili smo delavci novega ravnatelja. Delavci zdihujemo pod butaro draginje. Zaupanje stavimo v gospoda ravnatelja, da bomo nekoliko dobili povišano plačilo. Tudi v naši tovarni imamo nekoliko zlag, ki so pri volitvah dali nasprotnikom svoje glasove. Kam gre soc. demokracija, kako je nasprotna delavstvu, saj jih vendar poduči ravnanje socijev v Gradcu ter obnašanje socijev ob starostnem zavarovanju! Tudi se preveč pije žganje med delom, to je kuga za delavce; delavci zahajajo v neko sobico in tam se pije. Drugi delavci ne bomo dolgo tega trpeli. Tam se tudi hujška delavce. Tudi tega bo kmalu konec.

Iz bratovske skladnice na Savi. Razglas, kateri se je izvršil po § 82. pravil bratovske skladnice. Točka v premembi bolniških podpor, ki se je že na izvanrednem obč. zboru, dne 12. svečana 1911 enoglasno sklenila, kateri sklep je c. kr. rudniško glavarstvo v Celovcu, št. 1129, potrdilo. Razglas pri točki št. V. se glasi tako: Mojstri, pazniki v oddelkih in predvaljaki: dnevna mezda 3 K 50 v, mesečni zaslužek 91 K, plačajo v bolniško blagajno 1 K 82 v in dobivajo bolniščine 2 K 10 v. Pri sklepu na omenjenem zboru dne 12. svečana t. l. se je dovolj jasno obravnavalo in tudi enoglasno sklenilo dobesedno tako: V peti razred spadajo vsi tisti, kateri imajo dnevno mezdo 3 K 50 v in več. V ti točki ni bil izključen, bodisi rokodelec, valjavec ali pomočnik itd., ako le določeno vsoto zasluži. No, ali se tako odobravajo sklepi imenovanega zbora? Vprašamo gospode v načelstvu, po kateri poti je prišlo do tega, da osebe, katere so po sklepu zbora upravičene da spadajo v peti razred, in da os sedaj v razglasu imenovanega sklepa v četrtem razredu. Zastopniki volilcev na noge, dolžnost vas veže da nam poveste resnico, da vas ne bomo nazivali samo—uki, kakor se je izrazil dopisnik v članku dne 15. julija št. 34 »Glavna gonja proti zidavi delavskih hiš«. Naj vam bo odkrito povedano, da se bolje zavzemajte za podpore vdov in sirot, kakor pa za vaše strankarske koristi in za stvari, katere niso navedene v pravih bratovske skladnice, v katerih nimajo vpokojenci in sirote nobenih koristi. Sklad bratovske skladnice je namenjen moškimi, onemoglim vdovam, sirotam se dele podpore. Ako vas pa pravila bratovske skladnice zadržujejo, izposlujte si višjega dovoljenja. Vprašam omenjene gospode, zakaj ste zadnjič, ko je bila sejanačelstva bratovske skladnice, dne 15. julija bili tako razburjeni, ko je izvajal gospod računovodja sledeče: Občine naj podpore dele, so bolj bogate, kakor mi. Vse je bilo tiho, samo gg. Ogris in Šlibar sta molčala. Radoveden sem, kako bode, ko postaneta omenjena gospoda občinska odbornika oziroma svetovalca in njima na čelu kot župan Pongratz. Kako neki bodo potem podporedelili in milodare. Na svidenje. — Volilec.

S tolminske proge. Naši rdeči sociji nas tiste železničarje, kateri nočemo v rdeči rog trobiti, gledajo kakor pes mačko. Samo med njimi so pa nekateri taki, da se jih Bog usmili, pa so vendar pri njih boljše čislani kakor pa mi. Mogoče zato ker nekateri izmed njih prav po soc. demokratičnem receptu živijo, tudi taki so med njimi, ki še danes ne vedo, na katero stran župni patron v velikem oltarju pravzaprav gleda. »Dol s klerikalizmom«, tako piše rdeča »Zarja«. Dokler so socialisti prepričani da v delavstvu še tiči kal verske zavesti si ne upajo s pravo barvo na dan in ponavljajo vedno svojo staro parolo, češ, vera je privatna stvar. Ko pa opazijo da je vera v krščanstvo pri posameznih delavcih že dovolj omajana, da so jih že dovolj obdelali in da so jim docela utepili prepričanje, da je cerkev prijateljica in braniteljica kapitalizma, potem pokaže soc. demokracija šele pravo lice, namreč svoje svobodomiselstvo. Zaveden soc. demokrat je popolnoma prepričan, da bo s koncem klerikalizma napočila zanj zla-

ta doba. In vendar je ta velika prevara, katero mora pameten delavec na prvi hip spoznati, če ima le kaj razsodnosti v glavi, le pobožna želja soc. demokracije. Na Francoskem je vse tisto, po čemur srce avstrijskega svobodomiselnca in soc. demokrata tako hrepeni, že vse izvršeno. Cerkev nima nobenega premoženja več. Cerkevno premoženje je bilo namenjeno starostnemu zavarovanju delavcev na Francoskem. Vlada je cerkevno premoženje ugrabila, ni ga več, a tudi starostnega zavarovanja ni, ker so denar, kar ga je po pokritju cerkvenih dolgov še ostalo razni likvidatorji spravili v svoje žepce. Pač pa so socialisti drugo socialno preobnovo uvedli. Poslancem francoske zbornice, med katerimi je 250 socialistov, so zvišali dijete od 9000 na 15.000 frankov. Zares prav po soc. demokratično. V Franciji imajo socialisti najlepšo priliko da uresničijo svoje načrte in obljube. Francija nas uči, kako puhle in prazne so socialistične teorije, kako neizvedljivi so njih načrti in kako jalove so njih obljube. Francija, skozi in skozi s socializmom preprežena država ima davke, colnino, ima draginjo, vojake, kanone in kapitaliste, skratka vse tisto kar bi soc. demokracija rada odpravila. Francoski socialisti, ki imajo državo v rokah, imajo lepo priložnost, da ves kapital, vso zasebno kapitalistično produkcijo roke vzamejo, predrugačijo in si socialistično državo ustanove. Ali mi le vidimo, da gre Francija isto pot kot jo je hodila. Zadnje dni pa rdeča »Zarja« rentarji in premleva vse tiste stare fraze o klerikalizmu. Ker ni na Slovenskem noben soc. demokrat zmagal, nas ima pa »Zarja« za čredo glupih ovac, tolpo tepcev in neumno gardo nazadnjakov. Seveda, kdor ni soc. demokrat mora biti pa tepec. Mi se zahvalimo za vse te ljubeznive priimke, tepce pa radi prepustimo soc. demokraciji. Pri vsem tem pa še sociji trdijo, da so ravno tako dobri katoličani kakor mi, ki nočemo v rdečo kaso plačevati. Pa vi ste le na jeziku katoličani, a v srcu ste pa hinavci, ravno zato ker to trdite.

Šopek rdečih nagelčkov s tolminske proge. Dne 24. julija se je na Dunaju vršil občni zbor pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo. Iz poročila, katerega morajo ubogi sodrugi prebavljati in brezpegojno odobravati, nas zanima posebno poročilo sodruga blagajnika. Leta 1910 so sociji izželi iz svojih žrtev 471.494 K 54 v. Lepa vsota delavskih žuljev. Od leta 1909 je zaostala številka prejemkov za 12.601 K 88 vinarjev, kar nam priča veselo dejstvo, da se počasi začne svitati tudi v vrstah soc. demokracije, da število zasleplencev pada. Izdatkov izkazuje poročevalec za leto 1910 468.426 K 29 v. Med izdatki so posebno navedene sledeče vsote: pravovarstvo 84.194 K 86 v, podpore 59.334 K 2 v, tukaj pa ni povedano za katero dobo; stroški za shode 31.018 K 62 v; za agitacijo pa še posebej 51.997 K 42 v. Torej za tisti lim, ki soc. demokracijo sploh še skupaj drži, to so njeni kričavi voditelji, so delavci pristradali lepo vsoto okroglih 83.000 K. Kolikokrat so njih otroci radi tega zastonj kruha prosili ker ga ni bilo pri hiši, tega seveda v poročilu ni povedano. Izkaz pravi, da je izdatek za agitacijo od prejšnjega leta narasel za 2739 K 15 v, dokaz, kako da se obersodrugi trudijo za svoja korita, da bi jih še vnaprej vzdržavali in pa v očigled padajočim dohodkom, da se gotovi elementi trudijo na vso moč za-se rešiti kolikor se še da. Centralno tajništvo je požrlo 39.997 K 52 v, pokrajinska tajništva pa 39.012 K 51 v. Iz tega sledi, da se obersodrugi zopet dele v obkoritarje in navadne koritarje, ki gotovo vsi dobro izhajajo, kajti vsota okroglih 97.000 K že nekaj zaleže, če se jo lahko pridobi. Od vseh tukaj podrobno navedenih izdatkov je, ako odštejemo podpore, preostanek 246.220 K od katerih nimajo tisti, ki so jih skupaj znosili, niti beliča dobička, edino kar imajo za to, je naslov jako dvomljive veljave — sodrug. Vprašal nas bo kdo, kako je še sploh mogoče, da ima taka organizacija — izžemalka sploh še kaj prispevkov. Odgovor se najde v ostalem delu poročila, ki našteva kaj da so soc. demokrati vse za svoje storili. Konkretneza ni nič povedane, vse so le stare fraze. Edino kar nekaj velja, je izjava, da je posredovanj bilo toliko izvršenih, da sodrugi ne morejo odreči priznanja. Imenitno! Še en zgled. Soc. demokrati kot delodajalci. V soc. demokratični zadrugi tkalnici v Genevi, so začeli pred kratkim zopet stavkati delavci, da bi dosegli skrajšanje delavnega časa v onih pone-

deljklih, ki slede tednom v katerih je bil kak praznik. Zahtevam sodrugov pa nad sodrugi niso ugodili in stavka je bila za delavce brezuspešna. Tako se godi v soc. demokratičnih podjetjih. V Parizu stavkajo nastavljenici treh največjih soc. demokratičnih konsumnih društev, da bi dosegli najmanjšo plačo 50 frankov na teden. Vodstvo konsumnih društev pa je sporočilo stavkujočim, da ugotovi zahtevam ako se isto zgodi tudi pri vseh drugih trgovcih v Parizu. Z dobrim zgledom torej soc. demokrati delodajalci nočejo iti naprej. — Ker pri nas nekateri za nobeno ceno nočejo biti soc. demokrati, dasi plavajo v tej umazani godli že delj časa, naj jim povemo prav na kratko kdo da je pravzaprav soc. demokrat. Soc. demokrat je tisti, ki čeprav še nekateri hodijo v cerkev, občuje najrajši s tistimi, ki so prepojeni s protikatoliškim duhom, tisti ki čitajo sami in dajejo čitati drugim protiverške časopise n. pr. »Železničarja«, »Zarjo«. Soc. demokrat je tisti, ki zabavlja čez škofa, duhovnike, našo stranko in njene poslance, posebno pa so jim železničarji v želodcu, ki nočejo v njihovo kaso plačevati, tisti pa, ki vse to ve, in še zraven trdi, da ni soc. demokrat, je pa ne samo socialist, ampak tudi velik hinavec.

S shoda slovenskih krščansko-socialnih železničarjev.

(Dalje.)

Resolucija kurilnice z državne železnice v Ljubljani.

1. V prvi vrsti naj se ozira na »ogibalne čuvaje« »Weichenwächtera«, ker ti imajo takorekoč najbolj naporno službo v kategoriji III. Da se jim po njih naporni službi odkaže tudi nočna doklada, kar bi se smelo zahtevati, oziroma moralo zahtevati. Delovni čas je 12 ur in 24 ur prostega časa, pa še ta prosti čas mora ogibalni čuvaj ogibala snažiti, kar drugod ni. Prosti čas naj se porabi za počitek, kakor stoji tudi v pravilih na katere naj bi se ozir jemalo.

2. Zahteva se energično službena obleka kakor predpisi zahtevajo in to po kategoriji III. za ogibalne čuvaje, kateri so izjema. Zahteva se letno: eno sukneno kapo, suknene hlače in plateno jopo, na dve leti se mora dobiti ena suknena bluza, kakor drugi v tej kategoriji in vsake tri leta en suknjen plašč (Mantel) in vsake štiri leta en s kožuhom preoblečen mantel.

3. Na prožne delavce naj se ozira s tem, da se jim da stara službena obleka, katere je mnogo v skladiščih, namesto da bi se požrešnim židom nazaj prodajala, da imajo ti dvojni dobiček. To obleko oziroma plašče, naj se ima v zato pripravnem prostoru, in kadar gredo delavci na delo, naj se jim razdelo, ker plahte (Zelten) tudi ne moremo vedno rabiti, n. pr. ako je proga raztrgana v deževnem vremenu, se mora delo nadaljevati, zatoraj bi bilo zelo dobro, da bi imeli delavci plašče.

4. Prosi se tudi, da prožnim delavcem v sobotah popoldne ob četrti uri dovolijo končati delo, kjer jih največ daleč v oocklici stanuje, da se zamorejo vsaj enkrat na teden preskrbeti z vsem potrebnim, ker drugače tako ne pridejo do tega.

5. Prožnim delavcem naj se da začetna plača 3 K in se vpelje vsake 3 leta primerni napredek n. pr. 20 v in naj se jim v slučaju deževnega vremena, ko ni mogoče dela opravljati ne piše takozvanih ur ali četrt in pol dneva, naj se jim plača celi dnevni zaslužek.

Profesionisti.

6. Profesionisti so tehnično in praktično izobraženi ljudje, zato naj se jim da začetna plača 4 K in naj avanzirajo vsako leto za 20 v.

Provizija naj bode dve leti, vpelje naj se tedenska plača.

7. Profesionist naj se definitivno nastavi na 1000 K, avanzira naj vsake dve leti za 100 K. Strokovnik (Werkmann, nadstrokovnik (Oberwerkmann), naj postane ko pride do plače 1200 K in njegova končna plača naj doseže 2000 K, društvo profesionistov 2400 kron.

8. Poslovodja naj postane, ko ima 1200 kron letne plače, kakor hitro avanzira na 1400 K naj avanzira za poduradnika, to naj doseže vsaki samostojni delavec ali pa če ima več ljudi, katere on nadzoruje.

9. Uljudno se prosi slavne gg. poslance, da bi se vpeljala 30letna službena doba, ker če profesionist vestno opravlja svojo službo, katero tudi mora, je v tridesetih letih do skrajnosti izčrpan ter naj dobi polno penzijo.

10. Remuneracija in kvalifikacija naj se odpravi, ker to je profesionistu velika škoda, moralna in fizična. Prvič je večno priganjanje kot pri kakih kaznjencih, tako, da gre človek zvečer po končanem delu skoraj izumrt domov, drugič je tudi na njegovem zdravju velika škoda, pri tem pa trpi cela njegova rodbina.

11. Dopust se prosi, da si človek lahko vsaj enkrat v letu svoje utrujene kosti malo odpočije in da bi imeli provizorični profesionisti v teku dopusta vse dopustne dni plačane, kakor jih imajo definitivno nastavljeni in sicer od 1 do 10 let 10 dni, od 10 do 20 let 14 dni in od 20 do 30 let 20 dni dopusta.

12. Čezurno delo naj se plačuje od 75 do 85 odstotkov, ker ako se zahteva tehnično in praktično izobraženega človeka, naj se ga plača po tem in ako je uslužbenec poklican k orožnim vajam, naj se mu plača cel njegov zaslužek, kakor je to pri definitivno nastavljenih.

13. Pomagači (Werkgehilfe) se lahko prestavijo v strokovnike (Werkmänner), ako so dela zmožni kakor profesionisti.

14. Vdovam naj se zviša pokojnina za 50 odstotkov, ker z malo penzijo, sama delanezmožna in še kopico nedoraslih otrok, pri današnji draginji ne more izhajati.

15. Delavci in snažilci strojev v kurilnici državne železnice v Ljubljani so usmiljenja vredni trpini, zato naj se mora energično nastopiti, da se jim nekoliko olajša delavni čas in ta naj bo devet ur na dan oziroma 9inpol in v soboto popoldne prosto, kakor imajo to profesionisti. Ti trpini so samo takrat prosti kadar jih doleti 24 urna služba oziroma drugi dan po službi. Ako pa ni drugače, naj se jim izposluje vsaj vsako drugo nedeljo prosto, da zamorejo vsaj službo božjo in svoje privatne stvari opraviti.

16. Da bi vsakemu uslužbencu ostala kadar stopi v pokoj režijska vožnja z legitimacijo, kakor jo imajo nastavljeni profesionisti in da bi se odpravila 24urna prenaporna in mučna služba.

17. Naj se jim plača regulira: začetna plača naj bo 3 K in naj avanzira vsake dve leti za 20 v, starejšim pa naj se zviša na 3 K 40 v in nj se jim da plača tudi za slabo vreme, ker morajo tudi v neugodnem vremenu zunaj na grabnu čistiti stroje.

18. Delavci pri premogu prosijo za skrajšanje delavnega časa, ker njih delo je prenaporno. Dela naj se 12 ur in 24 ur naj se ima počitka, ker so vedno izpostavljeni menjajočemu se vremenu brez strehe, njih naporno delo pa mora biti vedno točno, vestno in marljivo izvršeno, prosi se, naj bi imeli vsaj v soboto popoldan in v nedeljo ali pa v nedeljo in praznik prosto.

(Dalje prihodnjič.)

Raširjajte med delavstvom Vaše glasilo

„Našo Moč“.

A. ŽIBERT

-- LJUBLJANA --

PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO

ZALOGO ČEVLJEV

DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

prilike v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakem odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštuo-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip
Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki:
Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu
n. Lj.; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; Anton Kobi, posest. in trg., Breg
pri Borovni.; Karol Kauschegg, veleposest.
v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v
v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in
obr. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; Fran
Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol
Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Šmetetka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kakovostni Pojasnila dajo se brezplačno.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zastopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporočata sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
lica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatlica
30 vin.
Posipalni prašek, proti ognji-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatlica 50 vin., 6 škatlic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oči, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatlica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.

**Dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE
POSOJILNICE“ nasproti gostilni pri „FIGOVCU“.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

